

Kvinnemytologi i full fyr

Balinesisk feminist rydder unna tradisjonelt mytologisk billedspråk og gammelt patriarkalsk tankegods, som hun erstatter med feminin kraft, både i mytisk innhold og i visuell kraft. Av dette blir det en praktfull utstilling.

Citra Sasmita, «The Rites of Revelation», akryl på Kamasan lerret med hår og hengende i jackfrukttre, 2025, detalj. Foto: Trond Borgen

Av **Trond Borgen**

Kunsthall Stavanger: Citra Sasmita, Who Stole the Sky. Maleri, tekstil, installasjon, t.o.m. 16. august.

Hva vet vel vi om gamle balinesiske religiøse forestillinger og mytiske skikkelser? Nå har vi sjansen til å rette opp manglende kunnskaper, men ikke på tradisjonelt etnografisk vis, med framvisning av overleverte urforestillinger og eksotiske artefakter. Blikket den balinesiske kunstneren Citra Sasmita retter mot dette nedarvede stoffet i sin utstilling i Kunsthall Stavanger, er utradisjonelt og svært forfriskende: Maleriene og tekstilene hennes er laget med lange og dype røtter i tradisjonen; men de motivene vi ser i dem, rommer helt nye tolkninger av det gamle mytologiske stoffet. Ja, Sasmitas motiver framstår som et slags vrengebilde av den mannsdominerte tradisjonen.

Citra Sasmita, «The Beginning of the Flesh», broderte tekstiler, 2025. Foto: Trond Borgen

I en slik verden, som er oss ganske fremmed, kommer det godt med at kunsthallens følgeskriv forklarer grunnleggende sider ved Sasmitas kunst og at

vandring gjennom en forestillingsverden som i utgangspunktet er rotfestet i urgammel balinesisk tradisjon, men som Sasmita rett og slett kupper og forvandler til sterke feministiske ytringer. I første rom seks praktfulle broderte tekstiler, hengende som rituelt ofrede dyreskinn, laget i samarbeid med mesterbrodører fra Vest-Bali; i neste «The Temple of Amygdala», stramt arkitektonisk konstruert av kjempefletter og med hengende messingskåler fylt med krydder – lukt blir en del av vår sanseopplevelse her. Og i tredje en serie med himmelsk flotte malerier, fulle av visuell glans.

Kvinnene tar over

I disse maleriene dels forvandler hun kvinneskikkelsene – som i gamle framstillinger vises som mannlige guder og helters dekorative ledsagere, deres seksualobjekter eller onde hekser – til aktivt handlende protagonister og urgudinner med egen styrke til å forme og forandre verden; dels erstatter hun disse mannlige mytologiske skikkelsene med figurer som innehar selve den feminine urkraften. Alle motivene befolkes av kvinner; mennene er utradert.

Citra Sasmita, «Into Eternal Land Act One (Scroll 3)», akryl på Kamasan lerret, Endek-vev med perler, gamle mynster, 75,5×829,5 cm. Foto: Trond Borgen

To lange Kamasan-rullemalerier (et tradisjonelt, stedsspesifikt maleri med røtter tilbake til 1400-tallet i byen Kamasan) henger midt i salen, som store tempeltepper; de danner en passasje vi kan gå inn i, for å studere kvinneskikkelsene på nært hold. For dette er kjempemalerier, hvert er mer enn åtte meter langt, og de kvinnekroppene vi ser både her og i andre malerier, dels føder Mennesket, Jorden og Universet, dels lar en vulkansk, brennende energi flomme fra underlivet og ut i universet. Dette er bemerkelsesverdig framstilt, for Kvinnen er selvantennende, og slik besitter hun en enorm kraft: ild og blod strømmer fra kroppen, symboler både på kvinnes generative og destruktive

Citra Sasmita, «Enigma», akryl på lerret, vev med perler og mynter, 2022, detalj. Foto: Trond Borgen

Praktfull glød

Å kople dette til norrøn mytologi og Yggdrasil er nok en smule søkt, selv om interessante paralleller nok finnes, men da mer i de ulike mytologiene enn i Sasmitas kunst. I kjernen i utstillingen finnes en kvinnemytologi i full fyr, med tydelig feministisk sting. La deg oppsluke av mylderet av fascinerende kvinnekropper, som, selv om de kan virke tegneseriaktige i sin enkle stilisering, rommer lag på lag av detaljer og mening, båret fram av Sasmitas iscenesettelse av en praktfull billedverden. Dette er en utstilling verdt å besøke flere ganger, både for å oppdage stadig nye detaljer i innhold og utførelse, og for rett og slett å nyte fargene og den visuelle gløden i bildene. For den en eksepsjonell.